

FJF3A05 – Fjölskyldan og sálgæsla

Námsáætlun, haustönn 2020

Kennari: Hildur Margrét Einarsdóttir

Netfang: hildur@bhs.is

Lýsing:

Markmiðið er að nemandi þekki og skilji þau hugtök sem tengjast kenningum um áföll, sorg og erfiðar aðstæður einstaklinga og fjölskyldna. Nemandi læri að þekkja eðlileg viðbrögð fólks við áföllum og sorg og skilja sorgarferli. Fjallað er um áfallahjálp, sálræna skyndihjálp og mannlegan stuðning, áhættuþætti og afleiðingar sjálfsvíga fyrir þá sem eftir lifa.

Nemendur læra um afleiðingar ofbeldis, eineltis og ýmiss konar missis, t.d. atvinnumissis, andlegs og félagslegs missis, skilnaðar, heilsubreysts, geðrænna vandamála og áfalla í skóla.

Fjallað er um gildi samskipta við syrgjendur og mat á viðeigandi framkomu hverju sinni.

Tekin eru fyrir áhrif fiknar, meðvirkni og ofbeldis á fjölskyldur og hvernig styðja á þær við að rækja hlutverk sitt. Fjallað er um samskipti við fólk í erfiðri stöðu og lausnir í krefjandi samskiptum.

Þekkingarviðmið: Kynnast þeim hugtökum sem tengjast kenningum um áföll og sorg.

- áhættuþáttum og afleiðingum sjálfsvíga fyrir þá sem eftir lifa.
- einelti og afleiðingum þess.
- sorgarferli og eðlilegum viðbrögðum fólks við áföllum og sorg.
- gildi samskipta við syrgjendur og áhrifum framkomu fólks á líðan syrgjenda.
- einkennum meðvirkni og viðbrögðum fólks sem er meðvirkt.
- verkferlum um viðbrögð við ofbeldi og ógnunum í vinnuumhverfinu.
- einkennum og afleiðingum fiknar í vinnuumhverfinu.
- áhrifum langvarandi fiknar á fjölskyldur og viðeigandi viðbrögðum.
- viðbrögðum og þjónustu við mikið veika fíkla og fjölskyldur þeirra og lausnum í krefjandi og erfiðum samskiptum.

Leikniviðmið: Nemendur geti verið fær um að fjalla um mismunandi þætti tengt áföllum og sorgarviðbrögðum.

- vinna með hugtök sem tengjast kenningum um áföll og sorg.
- skoða áhættuþætti og afleiðingar sjálfsvíga fyrir þá sem eftir lifa.
- vinna verkefni um einelti og afleiðingar þess hjá börnum og fullorðnum, greina og vinna með eðlileg viðbrögð fólks við áföllum og sorg.

- beita faglegum samskiptum við syrgjendur.
- skoða og greina einkenni meðvirkni og viðbrögð fólks sem er meðvirkt.
- fara eftir verkferlum um viðbrögð við ofbeldi og ógn í vinnuumhverfinu.
- greina rétt viðbrögð við afleiðingum fiknar og vísa sjúklingum á úrlausnir.
- benda aðstandendum fikla á þjónustu sem leiðir til betri lífsgæða.
- sýna rétt viðbrögð og leiðbeina um þjónustu við mikið veika fikla og fjölskyldur þeirra.

Hæfniviðmið: Nemandi skal geta hagnýtt þá almennu þekkingu og hæfni sem hann hefur aflað sér til að:

- vinna faglega með syrgjendum á ýmsum aldri sem er mælt með skriflegum verkefnum og umræðum.
- vinna faglega með syrgjendum á ýmsum aldri sem er mælt með skriflegum verkefnum og umræðum.
- vera hæfari í að styðja aðstandendur þeirra sem hafa framið sjálfsvíg sem mælt er með umræðum í málstofum þar sem lausnir eru greindar og rökstuddar.
- bregðast við einelti og afleiðingum þess af þekkingu og skilningi sem er metið með umræðum, skriflegu verkefni og jafningjamati.
- leiðbeina fólki um meðvirkni og vinna lausnarmiðað út frá meðvirknihugtakinu sem er mælt með verkefnum sem innihalda mismunandi dæmi lausnarmála.
- vinna markvisst á móti ofbeldi og ógnun í vinnuumhverfinu með velferð þolenda og gerenda að leiðarljósi sem mælt er með verkefnum ásamt málstofum þar sem lausnir eru greindar og rökstuddar.
- vinna lausnarmiðað og af þekkingu með einstaklinga sem stýrast af fikn og fjölskyldur þeirra sem mælt er með verkefnum ásamt málstofum þar sem lausnir eru greindar og rökstuddar.
- vinna lausnarmiðað í krefjandi og erfiðum samskiptum sem er mælt með skriflegum verkefnum og málstofum.

Námsmat: Námsmatið byggir á skriflegum verkefnum um fræðilegar og hagnýtar hliðar viðfangsefnanna. Rökræður og skoðanaskipti, ásamt kynningum úrlausna eru hluti kennslunnar.

Virgni og ástundun: 10 %

Verkefni: 30 %

Fyrirlestur: 30 %

Heimapróf: 30 %

Námsgögn:

- **Sálræn skyndihjálpi og mannlegur stuðningur, Rauði Kross Íslands, Reykjavík, 1997 – á netinu: www.redcross.is**
- Von – bók um viðbrögð við missi, Bragi Skúlason, Hörpuútgáfan, 1992
- Börn og sorg, Sigurður Pálsson, 1998
- Sjálfsvíg! ... hvað svo? – Guðrún Eggertsdóttir

Efni sem kennari bendir á, af netinu og úr bókum, í tengslum við námsyfirferð

Aðrar mikilvægar upplýsingar:

Mikilvægt að mæta í kennslustundir og skila öllum verkefnum!

Athugið að símanotkun er ekki leyfð í kennslustundum!

Kennsluáætlun kann að taka breytingum á önninni en þá að höfðu samráði við nemendur.

Vika	Dags.	Námsþættir	Námsmats- þættir
34	18.-21. ágúst	Kynning á áfanganum – Saga mín - Verkefni	Verkefni 1
35	24.-28. ágúst	Sálræn viðbrögð – Líkamleg viðbrögð – Sálræn áhrif/Sálræn skyndihjálp. Áfallsstig: Viðbragðsstig, Úrvinnslustig, stuðningur á Uppbyggingarstigi – Líkamleg viðbrögð	Umræður
36	31.ág.- 4. sept.	Áföll og Aukinn sjálfsstyrkur_ Þroska- og lífskreppa – Úrvinnsla úr þroska- og lífskreppu_ Að hlusta með athygli – Tilfinningavinna - Umhyggja	Umræður
37	7.-11. sept.	Mannlegur stuðningur_ Þekktu takmörk þín_ Hættumerki_ Vandí hjálparmansins_ Slys á vinnustað_ Slys á heimili	Verkefni 2 úr Sálrænni skyndihjálp
38	14.-18. sept.	Börn í vanda_ Börn og sorg_ Viðbrögð barna_ Skipulag áfallahjálpar á Íslandi_ Áfallahjálparþjónusta	
39	21.-25. sept.	Veikindi_ Stuðningur_ Dauðsfall_ sorg – Sorgarúrvinnsla_ Stuðningur við syrgjanda_ Annars konar missir	Verkefni 3
40	28.sept- 2. okt.	Veikindi, dauðsfall – sorg þjónusta samfélagsins – Slökunaræfingar	Varða I
41	5.-9. okt.	Að takast á við áhyggjur og kvíða í heimsfaraldri_	Vinna í fyrirlestri
42	12.-16. okt.	Einelti_ Sálfraeðiþjónusta	Vinna í fyrirlestri
43	19.-23. okt.	Sjálfsvíg_ Pietasamtökin	Hausthlé
44	26.-30. okt.	Fíkn og fjölskyldur þeirra	Verkefni 4
45	2.-6. nóv.	Meðvirkni	Varða II
46	9.-13. nóv.	Ofbeldi_ Nauðgun	Flutningur á fyrirlestri
47	16.-20. nóv.	Sorgarviðbrögð_ Ursula Markham	
48	23.-27. nóv.	Andleg áföll af völdum alvarlegra slysa_ Geðrænar afleiðingar áfalls	Heimapróf
49	30.nóv.- 4. des.	Áföll í skóla_ Sorgin í skólanum	
50	7.-11. des.	Rauði krossinn_ Fræðsla	Kennslu lýkur
51	14.-17. des.	Einkunnaskil	Varða III

Tímaáætlun er sett fram með fyrirvara um nauðsynlegar breytingar.